

USA a Japonsko před první světovou válkou

USA

- mluvíme o tzv. *pozlaceném věku*: ekonomický rozvoj, nárůst obyvatelstva (Spojené státy jsou nejrozvinutější ekonomikou, za nimi Německo i Velká Británie)
- bráno jako země zaslíbená, země svobody; “selfmademan” člověk, který se sám vypracoval (USA země velkých možností)
- monopoly, trusty, koncerny (jakoby velké akciovky) x stát
- největším producentem a vývozcem železa, uhlí, ropy, mědi, stříbra, elektrifikace
- značky:
  - John Rockefeller, Standard Oil: nafta
  - Andrew Carnegie, Steel Corporation: ocel
  - Henry Ford, Ford Motor Company (první běžící pás)
  - pomáhali zakládat různé instituce, podporovali kulturu atd.
- vyšší mzdy vůči Evropě → větší koupěschopnost, poptávka
- velkoměsta, NY burza na Wall Street, Pátá avenue
- olitické strany: republikáni x demokraté
- republikáni zastupují: průmyslníky, finančníky, obchodníky; hlavní týpek: Theodor Roosevelt
- demokraté: zemědělce
- zavedena prohibice (alkohol), jsou proti monopolům, volební právo pro ženy
- zahraniční politika: úspěšná („skvělá malá válka“) 1898 americko-španělská válka (Guam, Havajské ostrovy, Filipíny, Portoriko, Kuba)

(1901-1914) budování Panamského průplavu + smlouva o užívání

(1910) Panamerická unie, ekonomický a finanční protektorát

- zlepšení vztahů s VB, zhoršení vztahů s Německem

Japonsko

- *šógunát* (u moci je šógun = vojenský velitel, drží výkonnou moc), mají i císaře, ale ten je mimo tu moc (je uctíván jako náboženská autorita)
- izolace vůči pronikání velmocí (izolacionismus)

1854 otevření Japonska velmocím: Matthew C. Perry (USA) tam doplul, Japonci museli podepsat Ansejské dohody → konec izolace

1867 abdikuje poslední šógun

- císař Mucuhito (Meidži), stěhuje se do Tokia
- osvícená vláda, reformy: branná povinnost, vojenská flotila, samurajové přišli o moc, přijetí ústavy (Japonsko konstituční monarchií)
- budování velkých rodinných firem (obchody, banky), zprůmyslnění

1875 Japonci dali Rusům J Sachalin výměnou za Kurilské ostrovy (pak si to Jap vezmou zpět)

1894/95 čínsko-japonská válka, získali i Taiwan

- Rusové chtějí Korejský poloostrov

1901 anekce korei

1902 smlouva s Velkou Británií x Rusko

1907 smlouva s Ruskem a Francií